

Kasırgalar

Arthur, Bertha, Cristobal, Gustav, Laura, Amanda, Boris, Cristina, Norbert, Xavier, Sandy...

Bunlar sanatçı ya da sporcu ismi değil. Ünlüleri yol açtıkları can ve mal kayıplarından geliyor. Bu ünlülerin sonuncusu da Ekim ayında Karayipler'i ve ABD'nin Florida kıyılarını etkileyen son 10 yılın en kuvvetli kasırgası Matthew.

Ülkemizin coğrafi konumu nedeniyle karşı karşıya kalmadığımız için şanslı olduğumuz kasırgalar hakkında az bilinen detaylar Ayrıntılar'ın bu ayki konusu.

! Kasırga anlamına gelen İngilizce "hurricane" sözcüğü, Maya dilinde Büyük Tufan'ı yarattığına inanılan fırtına tanrısı Hurakan'dan geliyor.

! 1609'da İngiltere'den Virginia'ya gitmekte olan bir grup İngiliz yerleşimci Bermuda açıklarında kasırgaya yakalanarak kıyıya sürüklendi. Bu olayın Shakespeare'in *Fırtına* adlı oyununa ilham kaynağı olduğu söyleniyor.

! Kasırgalar güçlü pek çok donanmaya büyük zararlar vermiş. Öyle ki İspanya ve ABD arasındaki savaş sırasında ABD Başkanı olan McKinley, İspanyol donanmasından daha çok kasırgalardan korktuğunu söylemiş. Bu vesileyle de ABD'deki şimdiki Ulusal Kasırga Merkezi'nin öncüsü sayılabilecek bir kasırga uyarı istasyonları ağı oluşturmuş.

! II. Dünya Savaşı sırasında Britanyalı bir uçuş eğitmeni olan Albay Joe Duckworth uçağıyla kasırganın içinden geçebileceği konusunda pilotlarla iddiaya girmiş ve hayrettir ki başarılı olmuş.

! ABD'de kasırgalarla ilgili tahminler Hava Kuvvetleri'ne bağlı pilotlar sayesinde yapıyor, Basıncı, sıcaklığı, nemi ve rüzgârın hızını ölçen aygıtlar içeren paraşütlerle donatılmış tüpler kasırganın merkezine salınıyor.

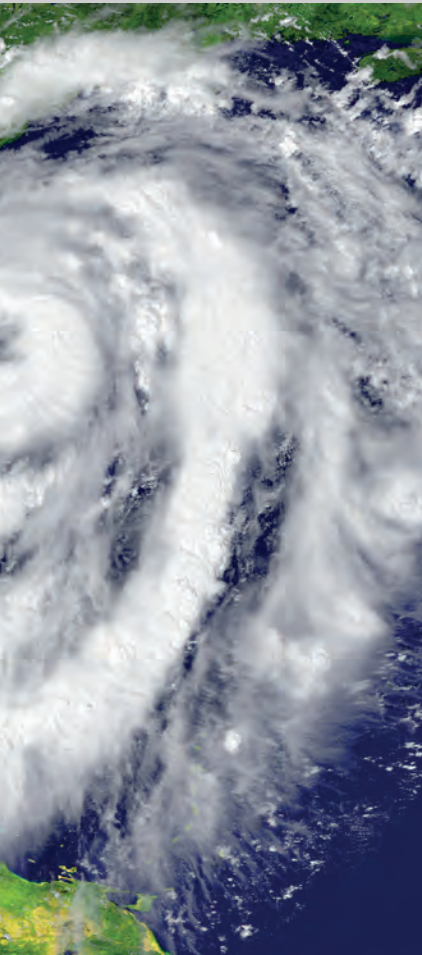

! 1970 yılında, şimdi Bangladeş olarak bilinen Doğu Pakistan'da meydana gelen yaklaşık 9 metrelik bir fırtına kabarması en az 300.000 kişinin hayatını kaybetmesine neden oldu.

! Felaketzedelere yardım amacıyla düzenlenen ilk büyük konser olan Bangladeş Konseri'nin düzenlenmesine de bu olay neden oldu. Ancak toplanan bağışlara birkaç yıl boyunca hükümet tarafından el kondu.

! Bugüne dek bilinen en şiddetli tropikal siklon 1979 yılında yaşanan ve Pasifik Okyanusu'nun kuzeybatısında meydana gelen Tip tayfunudur. 2200 km rüzgâr alanı olan tayfunun hızı saatte 305 km'ye ulaşmıştır.

! Kuzey Amerika'da kasırga adı verilen fırtınalar Pasifik'te tayfun adıyla biliniyor. Meteoroloji uzmanları herhangi bir karışıklığı önlemek amacıyla bu fırtınaların tümüne tropikal siklonlar adını veriyor.

! Dünya'nın dönüşüne bağlı olarak, kasırgalar Ekvator'un kuzeyinde saat yönünün tersine, güneyinde de saat yönünde hareket eder.

! Atlantik kasırgalarının büyük bir çoğunluğu, Afrika'nın batı sahillerinde gök gürültülü fırtına ile başlayıp ılık tropik okyanus sularına doğru hareket eder.

! Fırtına sayısı okyanus yüzeyindeki suların en sıcak olduğu dönemlerde doruğa ulaşıyor. Tropikal siklonların hemen hemen yarısı eylül ayında meydana geliyor.

! Tipik bir kasırgadan çevreye yaklaşık 600 trilyon watt'lık bir ısı enerjisi yayılır. Bu enerji dünyanın toplam elektrik üretme gücünün 200 katına eşittir.

! Kasırgalar çok güçlü yağmurlara, şiddetli yıldırımlara ve gök gürültülerine ve hatta hortumlara neden olabilir. Ancak kasırgaların en ölümcül etkisi, okyanus sularının hızı saatte yaklaşık 300 kilometreyi bulabilen rüzgârlarla kıyıya sürüklenmesi sonucunda oluşan fırtına kabarmasıdır.

! Dünya Meteoroloji Örgütü 1953 yılından itibaren kasırgalara ad vermeye başladı. Örgütün alfabetik sıraya göre dizilmiş adlardan oluşan altı listesi var. Her altı yılda bir ilk listeye dönülüyor.

<http://discovermagazine.com/2009/sep/20-things-you-didnt-know-about-hurricanes>